

Strategisch Plan 2021-2027

**WIJ STRIJDEN SAMEN MET
MEISJES EN VROUWEN
VOOR ECONOMISCHE
RECHTVAARDIGHEID**

Oxfam België/Belgique vzw

OXFAM

België

Inhoud

Voorwoord	3
Missie.....	5
Visie	5
Waarden	5
1. Waarom wij strijden tegen ongelijkheid.....	6
... en voor economische rechtvaardigheid	6
... samen met meisjes en vrouwen	7
... met focus op de voedselsector en aandacht voor de textielsector	8
2. Onze aanpak.....	10
3. Onze drie thematische doelstellingen	12
a. Economische rechtvaardigheid in het voedselsysteem	12
b. De globale voedsel- en textielsector en de klimaatcrisis: een rechtvaardige en eerlijke transitie	14
c. Voedselzekerheid voor, tijdens en na een crisis: de veerkracht van gemeenschappen opbouwen.....	15
4. We mobiliseren het Belgische publiek voor economische rechtvaardigheid	17
Sprakmakende publiekswerking met hoger bereik, meer digitaal en jonger	17
Een solide, lokaal verankerde en toekomstgerichte vrijwilligersbeweging	18
Een gediversifieerd winkelnetwerk, méér dan een winkel.....	19
5. We voegen als economische actor de daad bij het woord	20
6. We zijn een lerende organisatie	22
7. Onze mensen dragen onze organisatie.....	23
8. Een financieel model voor een duurzame toekomst.....	24
Bijlage 1: Feministische principes	25
Bijlage 2: Oxfam International and Oxfam België/Belgique worldwide (2019)	27
Bijlage 3: Fair Trade volgens Oxfam, een recapitulatie.....	28

Voorwoord

We zijn trots u dit document te kunnen voorstellen.

Met het voorliggend **Strategisch plan 2021-2027 voor Oxfam België** wordt immers een forse stap vooruit gezet in de integratie van de Oxfam-werking in ons land. Na de creatie van de vzw Oxfam België/Belgique op 15 februari 2020 door de Algemene Vergaderingen van **Oxfam-Solidariteit vzw, Oxfam-Wereldwinkels vzw en Oxfam Fairtrade cv** biedt dit plan het overkoepelende langetermijnkader voor de integratie van alle activiteiten die voorheen afzonderlijk door deze organisaties werden uitgevoerd.

Hiervoor vertrokken we niet van een wit blad. Dit document is het resultaat van verschillende strategische oefeningen, reflectiemomenten en werksessies. De uitkomst van de participatieve trajecten, die Oxfam-Wereldwinkels/Oxfam Fair Trade (**'FIT' of 'Fairtradebeweging in Transitie'**) en Oxfam-Solidariteit (**'Oxfam aan zet'**) elk met hun stakeholders doorliepen, vormen het fundament. Net als de nieuwe Missie en Visie voor Oxfam België die in aanloop naar de integratie werden bepaald. Een andere cruciale input voor deze meerjarenstrategie is het nieuwe **Global Strategic Framework 2020-2030 van Oxfam International**, dat we als onderdeel van de confederatie mee onderschrijven.

Met die document willen we een inhoudelijke en strategische houvast bieden voor iedereen die bijdraagt aan de uitvoering van de missie van Oxfam België of onze werking beter wil begrijpen. We voorzien later ook een beknopte voorstelling van onze strategische doelstellingen voor een breder publiek.

Leeswijzer

- De **Missie** en **Visie** van de organisatie, zoals deze zijn opgenomen in de oprichtingsstatuten van Oxfam België/Belgique vzw, en de **Waarden** die we binnen de confederatie delen.
- **Hoofdstuk 1:** Vertrekkend vanuit een contextanalyse lichten we stap voor de stap de gekozen strategische focus toe. Of een antwoord op de vraag **'Waarom** doen we wat we doen?'
- **Hoofdstuk 2:** We verduidelijken onze aanpak en de basisprincipes die we daarbij hanteren. Of een eerste keer **'Hoe'** we te werk gaan.
- **Hoofdstuk 3:** Hier zoomen we dieper in op de inhoudelijke thema's waarop Oxfam België zich profileert en waarrond het beleids- en programmawerk, maar ook de handelsactiviteiten worden opgebouwd. Met andere woorden: **'Wat'** willen we nu precies bereiken.
- **Hoofdstuk 4:** In dit en de volgende hoofdstukken gaan we dieper in op de **'Hoe'**. Hier meer bepaald op de manieren waarop we met het brede publiek en onze vrijwilligers onze strijd voeren en aanwezig zijn op het terrein.
- **Hoofdstuk 5:** Oxfam België is naast ngo ook een volwaardige economische actor. Hoe we met onze handelsactiviteiten (Fair Trade en Tweedehands) mee onze missie helpen verwezenlijken, lees je hier.
- **Hoofdstuk 6:** Met het oog op meer impact in een snel veranderende wereld moeten we onze acties voortdurend aanpassen. Hier geven we meer uitleg bij onze ambitie om een lerende organisatie te zijn.
- **Hoofdstuk 7:** Onze medewerkers bepalen mee de impact die we hebben. We verduidelijken de doelstellingen van Oxfam België als verantwoordelijke en aantrekkelijke werkgever.
- **Hoofdstuk 8:** Ambitie, focus en daadkracht zijn onontbeerlijk in het nastreven van onze missie, maar financiële middelen zijn dat evenzeer. We sluiten af met de krachtlijnen van een duurzaam financieel model dat onze in staat moet stellen de beoogde verandering waar te maken.

Resultaatgerichte jaarplannen

De gewenste resultaten of outcomes in dit strategisch plan worden bewust op een hoog en vaak ambitieus niveau geformuleerd. Dit strategisch plan zal immers jaarlijks vertaald worden in een operationeel jaarplan met concretere doelstellingen en activiteiten met meetbare indicatoren en leervragen om onze aanpak voortdurend te verbeteren.

Dit geldt ook voor de verregaande synergiën tussen de verschillende entiteiten van Oxfam België die we door de integratie kunnen realiseren. Met dit strategisch plan profileren we ons meteen als een ééngemaakte organisatie, ook al weten we dat de intensere samenwerking tussen personeel en diensten, maar ook deze tussen vrijwilligers een geleidelijk proces zal zijn dat we zo goed mogelijk willen begeleiden. Ook hier zal in de jaarplannen specifieke aandacht aan worden besteed.

Ook voor het strategisch plan zelf voorzien we een leerkader om onze doelstellingen, resultaten en aanpak op te volgen en bij te sturen waar nodig.

Towards One Oxfam

De wens blijft om de Oxfam-werking in België verder te integreren en, gedurende de termijn van dit strategisch plan, het integratietraject te kunnen vervolmaken samen met Oxfam-Magasins du Monde. 'Towards One Oxfam', de naam waaronder het prefusietraject werd gelopen, blijft dan ook het motto.

Ondertussen zal deze strategie ook bijdragen aan het nieuwe subsidieprogramma voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking (DGD) dat we samen met Oxfam-Magasins du Monde wensen in te dienen en blijft de vzw Oxfam-in-België waarvan Oxfam-Solidariteit, Oxfam-Wereldwinkels en Oxfam-Magasins du Monde lid zijn, fungeren als de Belgische lidorganisatie of affiliate van Oxfam International en overlegstructuur tussen alle Oxfam-organisaties in België.

De raad van bestuur en de directie van Oxfam België/Belgique vzw

Brussel/Gent, augustus 2020

Missie

Oxfam België is een beweging die strijdt tegen ongelijkheid en voor economische rechtvaardigheid. Dat doen we in woord en daad en met respect voor de grenzen van onze planeet. Zo zorgen we ervoor dat iedereen een menswaardig leven kan leiden en elk fundamenteel recht voluit kan uitoefenen.

Visie

Oxfam België beoogt een wereld waarin alle mensen invloed hebben op de lokale en mondiale beslissingen waar ze de gevolgen van ondervinden. Zo willen we het huidige systeem dat ongelijkheid veroorzaakt structureel rechtvaardig maken. Vrouwen en meisjes staan centraal in onze strijd.

Als deel van een wereldwijd beïnvloedingsnetwerk bundelen we de krachten om onze impact en invloed te vergroten.

- Via ontwikkelings- en humanitaire programma's binnen het Oxfam-netwerk bouwen we samen met lokale partners aan duurzame oplossingen voor een betere toekomst.
- Door politieke en publieke beïnvloeding, bewustmaking en mobilisatie zijn we een kritische, stuwende kracht voor de beoogde verandering.
- Via het uitvoeren en promoten van eerlijke en duurzame handel en het versterken van de circulaire en sociale economie bieden we producent en consument een concreet alternatief.
- Door onze verankering in België, met lokale en nationale aanwezigheid gedragen door een vrijwilligersbeweging, verhogen we onze slagkracht en legitimiteit.

Waarden

- **Gelijkheid:** Wij geloven dat iedereen het recht heeft op gelijke behandeling en op dezelfde rechten en kansen.
- **Empowerment:** We erkennen en versterken eenieders zeggenschap over het leven en over beslissingen die hem/haar beïnvloeden.
- **Solidariteit:** We slaan de handen in elkaar, ondersteunen elkaar en werken samen over grenzen heen naar een rechtvaardige en duurzame wereld.
- **Inclusiviteit:** We omarmen diversiteit en waarderen de verschillende perspectieven en bijdragen van alle mensen en gemeenschappen in het gevecht tegen armoede en onrechtvaardigheid.
- **Aansprakelijkheid:** We nemen verantwoordelijkheid voor onze acties of passiviteit en houden onszelf aansprakelijk ten aanzien van de mensen waarmee en waarvoor we werken.
- **Moed:** We vertellen de waarheid aan wie de macht bezit en ondernemen met volle overtuiging actie voor de doelen die we rechtvaardig achten.

1. Waarom wij strijden tegen ongelijkheid...

In 2020 leeft nog steeds bijna de helft van de mensheid onder de armoedegrens van 5,5 dollar per dag. Ondertussen bezitten 2.153 miljardairs meer rijkdom dan 4,6 miljard mensen samen, of 60% van de wereldbevolking. De afgelopen tien jaar is het aantal miljardairs verdubbeld. Hun vermogen is in die periode jaarlijks met gemiddeld 7,4 procent toegenomen.

Honderden miljoenen mensen leven in extreme armoede, terwijl aan de top een zeer kleine minderheid gigantische rijkdommen vergaart. Dit is onrechtvaardig en het is nefast voor een duurzame samenleving. Deze groeiende ongelijkheid is een gevolg van politieke beslissingen en ondermijnt de strijd tegen armoede.

Ongelijkheid

Ongelijkheid duidt op de onevenwichtige verdeling van macht, middelen en kansen tussen mensen en groepen, gebaseerd op klasse, religie, huidskleur, leeftijd, opleiding, afkomst, gender en seksuele voorkeur. Het betekent overvloed voor enkelen en onrecht voor velen. Ongelijkheid houdt arme mensen arm en machteloos en ontkent miljoenen hun rechten. Mensen en groepen worden blootgesteld aan verschillende vormen van ongelijkheid en deze zijn verbonden aan elkaar en beïnvloeden elkaar. Het hanteren van ongelijkheid als lens om naar de samenleving te kijken erkent deze verbondenheid en daagt ons voortdurend uit om na te gaan wie wel of geen toegang heeft tot macht, middelen en kansen, en waarom.

Ongelijkheid heeft het afgelopen decennium, mede door de grote rol van sociale media, veel weerklank gekregen bij het publiek. Veel sociale bewegingen stellen de verschillende vormen van ongelijkheid aan de kaak. Van de Arabische revolutie en straatprotesten in Latijns-Amerika over *Occupy Wallstreet* en de gele hesjes tegen de toenemende economische ongelijkheid tot de *me too* beweging als het gaat over seksisme en het *Black lives matter*-protest tegen structureel racisme en discriminatie. Maar ook in de beweging voor klimaatrechtvaardigheid is de strijd tegen ongelijkheid een drijvende kracht.

... en voor economische rechtvaardigheid

Oxfam België identificeert het sinds 1980 dominante economische model, dat we ongebreideld kapitalisme of neoliberalisme noemen, als de grootste hedendaagse aanjager van ongelijkheid. We zien een verschuiving van een productie- naar een financiële economie, met steeds meer belang voor opbrengsten uit beleggingen en spectaculaire winsten. Dit is ten voordele van kapitaalbezitters en aandeelhouders en ten nadele van mensen die leven van hun arbeid. Steeds meer wordt duidelijk dat de focus op voortdurende economische groei, zeker wanneer ze niet inclusief is, nefast is voor de strijd tegen armoede en ongelijkheid. Bovendien heeft dit model een enorme negatieve impact op het klimaat, op gendergelijkheid en op de relatie tussen politiek en bedrijven.

De samenloop van crisissen verhoogt de urgentie voor Oxfam België om als deel van een globale beweging de strijd op te voeren voor de transitie naar een systeem waarin solidariteit en rechtvaardigheid voorop staan. De Covid-19-pandemie en de verwoestende economische gevolgen ervan versterken de ongelijkheid en doen het aantal mensen dat in armoede leeft, meestal

zonder sociale bescherming, verder toenemen. De klimaatcrisis waarvan de armste mensen de grootste gevolgen dragen, vergroot op haar beurt de ongelijkheid. Het huidige systeem is niet schokbestendig. Het draagt bij tot het groeiende aantal humanitaire crisissen en conflicten.

Daarom ijveren we voor economische rechtvaardigheid: voor een economie waarin de gecreëerde meerwaarde duurzaam tot stand komt en billijk verdeeld wordt voor iedereen, gebaseerd op een eerlijk (wereld)handels- en belastingsysteem. Op die manier krijgt iedere persoon de kans op een waardig leven.

Een rechtvaardige economie

Een rechtvaardige economie¹ betekent dat de economie ten dienste staat van de mens en niet omgekeerd. Ze garandeert de universele mensenrechten en een minimaal sociaal fundament (voedsel, water, gezondheid, onderwijs, inkomen...) voor iedereen, binnen de ecologische grenzen van onze aarde. Een rechtvaardige economie is inclusief. Ze versterkt sociale cohesie en promoot de economische empowerment van vrouwen en achtergestelde groepen. Ze ondersteunt de rechten van werknemers, biedt sociale bescherming en zorgt voor duurzaam gebruik van grondstoffen. Daardoor vermindert ze het risico op conflicten en crisissen en draagt zo bij aan duurzame vrede en veiligheid.

Oxfam België kiest met dit strategisch plan een thematische focus (zie verder), maar blijft daarnaast ook de Oxfam-confederatie ondersteunen in haar strijd voor een eerlijk en progressief belastingsysteem waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarvoor wordt belastingontduiking door multinationale bedrijven en rijke individuen tegengegaan, en worden zij verplicht een ernstige fiscale bijdrage te leveren in de landen waar ze actief zijn.

... samen met meisjes en vrouwen

Aangezien genderongelijkheid, macht en inkomensongelijkheid elkaar versterken, plaatst Oxfam België meisjes en vrouwen centraal in haar strategie. Vrouwen en meisjes zijn vaak het eerste en grootste slachtoffer van ongelijkheid. We streven dan ook, in woord en daad, naar een ander politiek en economisch model, dat genderrechtvaardigheid versterkt. Want het huidige politieke en economische model veroorzaakt en bestendigt gender-gerelateerde uitbuiting, onderdrukking en geweld. Daarom werken we samen met organisaties die gendergelijkheid voor ogen hebben en de feministische principes (zie bijlage) uitdragen. We geven een stem aan vrouwengroepen, boerinnen en ondernemsters zodat ze mee beslissingen kunnen nemen die hen aanbelangen. We pleiten eveneens voor een economie die onbetaalde zorgarbeid valoriseert. Als Oxfam stellen we ook zelf de feministische principes centraal. We gaan zelf een stapje verder en zetten een zogenaamde 'intersectionele' bril op; dit wil zeggen dat we niet enkel naar gender als bron van ongelijkheid kijken, maar verbanden leggen naar andere vormen van ongelijkheid zoals huidskleur, economische situatie, leeftijd,... Want het is vaak de combinatie van die factoren die de toegang tot middelen, macht en kansen bepaalt.

¹ Donut economie van Kate Raworth – in Zeven stappen naar een economie voor de 21ste eeuw en Oxfam International Global Strategic Framework 2020-2030.

... met focus op de voedselsector en aandacht voor de textielsector

Oxfam België focust zich in haar strijd tegen ongelijkheid en voor economische rechtvaardigheid op de voedselsector.

De voedselsector is een dominante sector in onze economie, verantwoordelijk voor 37% van de uitstoot die ons klimaat opwarmt. De sector steunt op miljoenen boeren en arbeiders (formeel en informeel) en miljarden consumenten. Een transitie naar een ander voedselsysteem, inclusief handel en landbouw, is nodig om honger volledig uit te bannen en iedereen een waardig leven te garanderen binnen een economie die de planetaire grenzen respecteert en de klimaatcrisis een halt toeroept (waterschaarste, bodemdegradatie, uitroeiing van diersoorten, voedselverspilling, gebrek aan toegang tot basisdiensten en grondstoffen).

Een rechtvaardig voedselsysteem helpt boeren, vissers en arbeiders aan een eerlijk inkomen en zorgt voor nieuwe relaties tussen mensen, werk en natuurlijke rijkdommen. Overheden moeten een verantwoordelijkheid opnemen door onder meer het universeel recht op voedsel, een waardig inkomen en sociale bescherming te garanderen.

Daarnaast hebben we aandacht voor de textielindustrie, een andere belangrijke economische sector met grote uitdagingen op vlak van ongelijkheid en klimaat. De wereldwijde kledingexport verviervoudigde tussen 1990 en 2015 van 108 tot 445 miljard dollar. Verschillende landen in het globale zuid zien de textielsector als cruciaal voor hun economie. Tegelijk zorgt deze industrie voor precair werk, met lage lonen, betaling per stuk... en ongezonde werkomstandigheden (stof, chemicaliën...). Ook steunt ze vooral op vrouwen en meisjes als goedkope en laaggekwalificeerde arbeidskrachten. De mode-industrie is bovendien een enorme vervuiler, verantwoordelijk voor 10% van de globale uitstoot. De circulaire economie voor textiel versterken en het hergebruiken van kleding betekent dan ook een belangrijke bijdrage aan de beperking van de milieu-impact van de textielindustrie. In het kader van de voorliggende strategie focust Oxfam België haar werk rond textiel in eerste instantie op hergebruik als duurzaam alternatief, maar behoudt daarnaast de nodige flexibiliteit met het oog op opportuniteiten om op termijn ook rond dit thema meer inhoudelijk werk te verrichten en programma's op het terrein te ondersteunen.

Democratische systemen en civiele ruimte in gevaar

De voorbije decennia zien we dat publieke actoren zich terugtrekken uit hun normatieve rol. Meer macht verplaatst zich naar bedrijven en rijke elites die vaak rechtstreekse toegang hebben tot beleidsmakers en zo het beleid kunnen sturen (politieke coöptatie). Beslissingen worden daarom niet altijd genomen in functie van de hele bevolking, maar eerder in functie van bedrijven, bedrijfsleiders of aandeelhouders. Deze overname van de politieke en publieke dienstverlening door bedrijven versterkt de ongelijkheid en laat elites toe om beleid naar hun hand te zetten, privileges te vergroten en grotere winsten uit de economie te halen, vaak na slechts minimale belastingen te betalen. Door deze machtsovername zijn regeringen minder aansprakelijk ten aanzien van hun burgers, hoewel het toch de basisfunctie van de politiek moet zijn om de sociale fundamenteën voor iedereen te voorzien. Ook dit wil Oxfam België aan de kaak stellen.

Bovendien zien we wereldwijd dat de ruimte van burgers om hun stem te laten horen, zich te organiseren en op te komen tegen armoede, ongelijkheid en onrechtvaardigheid verkleint. Mensen over de hele wereld krijgen te maken met inperkingen van hun vrijheden en repressie wanneer ze hun basisrechten opeisen, zowel in de publieke ruimte als bij digitaal activisme.

Oxfam België is zich als middenveldorganisatie en economische actor bewust van haar rol in duurzame ontwikkelingsprocessen. We willen onze impact vergroten om zo onze plaats in de strijd voor duurzame ontwikkeling nog sterker op te eisen. Zo nemen we geloofwaardig onze publieke controlefunctie en voorbeeldrol op en kunnen we partners die geconfronteerd worden met deze krimpende civiele ruimte ondersteunen.

2. Onze aanpak

Oxfam België wil in en vanuit ons land een voortrekker zijn in de strijd tegen ongelijkheid en voor economische rechtvaardigheid. We eisen een actieve rol op in een levendig middenveld en een pioniersrol op weg naar een duurzame economie. Ingebed in een internationaal netwerk is onze verankering op nationaal, regionaal en lokaal niveau daarbij essentieel. We stimuleren samenwerking en uitwisseling met sociale bewegingen, jongeren- en vrouwenrechtenorganisaties, ethische en sociale ondernemers en andere duurzame changemakers in de private sector.

Als deel van een divers en globaal netwerk is hoe we werken even belangrijk als de thema's waarop en met wie we werken. Daarom schuift Oxfam België een aantal kernprincipes naar voren die onze aanpak kernmerken.

- **We hanteren een rechtenbenadering:** Ons werk is gebaseerd op ons engagement ten aanzien van de universaliteit van mensenrechten. Mensen moeten kunnen genieten van hun rechten en overheden aansprakelijk kunnen houden. Bovendien zullen we extra aandacht besteden aan digitale rechten en maken we gebruik van macht en invloed van digitale technologie.
- **We mobiliseren voor systeemverandering:** We eisen structurele verandering in het economisch systeem (niet enkel symbolische verandering in het bestaande systeem). We dagen de bestaande machtsstructuren uit, promoten en ondersteunen alternatieven en voeren ze ook zelf uit. Wanneer we actie ondernemen, analyseren we alle dimensies van de maatschappij: sociaal, politiek, milieu, cultureel... en bekijken de verschillende rollen van vrouwen en mannen in de economie.
- **We zijn feministisch:** Ons werk is gebaseerd op de feministische principes. Feminisme geeft vorm aan ons werk, door macht te verdelen, en het waarderen en versterken van het zeggenschap van mensen. We willen een feministische aanpak introduceren in onze werking door feministisch leiderschap te versterken. Bovendien gebruiken we een gendermainstreaming-aanpak die ons toelaat om vrouwenrechten en genderrechtvaardigheid in ons werk op te nemen.
- **We versterken de kracht van mensen:** Wij ondersteunen de stemmen en acties van mensen die te maken hebben met armoede of onrechtvaardigheid en werken samen met diegenen die hiertegen strijden. We gebruiken onze macht en positie als geloofwaardige organisatie om hun stemmen luider te laten klinken.
- **We werken in woord en daad:** We analyseren en informeren, maar werken ook aan concrete oplossingen en brengen die zelf in de praktijk via het uitvoeren en promoten van eerlijke en duurzame handel en het versterken van de circulaire en sociale economie. In onze relaties tot de private sector, maar ook in de uitvoering van onze eigen activiteiten als economische actor, werken we aan de beteugeling van de macht van bedrijven waar die leidt tot armoede en onrechtvaardigheid. Daarbij tonen we ons tactisch flexibel, maar steeds strategisch coherent en kan onze relatie variëren op een spectrum van doelwit tot partner. Zo profileren we ons als een geloofwaardige actor in de verandering waarnaar we streven.

- **We luisteren naar partners en sociale bewegingen en versterken ze:** De wereldwijde beweging voor verandering breidt uit en groeit elke dag in kracht, net zoals de diversiteit van actoren. Wij willen meer samenwerken met sociale bewegingen en partners waarvan we de visie en waarden delen. We zullen bescheiden zijn, en klaar om verschillende rollen op te nemen, afhankelijk van de context en van onze partners. We weten wanneer we moeten volgen, wanneer te leiden en wanneer samen met anderen op te staan. We zijn betrouwbaar en gaan lange termijn partnerschappen en allianties aan, delen onze capaciteiten en leren van anderen.
- **We werken globaal en lokaal:** We zijn deel van een globaal netwerk van onafhankelijke middenveldorganisaties die net als ons vertrekken van lokale verankering. Zo maken we werk van solidariteit en verbinding tussen mensen over grenzen, regio's en landen heen. We maximaliseren opportuniteiten om verbanden te leggen tussen het lokale, nationale, regionale en globale niveau. Vertrekkend vanuit sterke wortels in België bouwen we wereldwijd allianties met activisten, bewegingen, middenveld, coöperaties en sociale ondernemers.

Aanpakken van structureel racisme en dekolonisering

We begrijpen dat racisme structureel is, gecreëerd en ondersteund wordt door witte macht die zich het recht toe-eigent om zwarte en andere mensen van kleur te onderdrukken, te ontmenselijken en uit te buiten. Als internationale ontwikkelingsorganisatie die zich al meer dan 50 jaar bezighoudt met armoedebestrijding over de hele wereld, beseffen en erkennen we dat ook ontwikkelingssamenwerking zijn oorsprong kent in het koloniale en racistische verleden van Europa en België. Hoewel we ook de moed erkennen die Oxfam in het verleden heeft getoond met betrekking tot deze kwesties - met inbegrip van onze steun aan de anti-apartheidsbeweging in de jaren tachtig - willen we bijdragen aan een proces van dekolonisering en een actief antiracistische organisatie zijn. Oxfam België wil op zoek gaan naar alternatieven voor het overheersende begrip van ontwikkeling(ssamenwerking) gebaseerd op dominantie door het Noorden en machtsrelaties in evenwicht brengen, ook binnen onze eigen confederatie. We willen dit aanpakken door ons bewustzijn en onze analyse te versterken op basis van de feministische principes; door structureel racisme aan te pakken met onze programma's en in het beleid dat we voeren en promoten. Daarbij willen we zij aan zij staan met bewegingen die strijden tegen racisme.

3. Onze drie thematische doelstellingen

a. Economische rechtvaardigheid in het voedselsysteem

Het globale voedselsysteem rechtvaardig maken door het in vraag stellen van het dominante model, de aanpak van economische ongelijkheid en de promotie van duurzame en rechtvaardige alternatieven.

Door de overheersende financiële logica en speculatie, ongereguleerd en aggressief handelsbeleid en productiemiddelen zoals arbeid en grondstoffen die louter tot handelswaar verworden (commodificatie) is het dominante globale voedselsysteem gefocust op winstmaximalisatie in plaats van voedselzekerheid.

Het draagt bij aan ecologische degradatie, vergroot ongelijkheid en verzwakt kwetsbare groepen (vrouwen en meisjes, landloze boeren/innen, agro-arbeiders/sters), terwijl de meest machtige spelers in het systeem niet aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de destructieve effecten. Grote multinationale bedrijven concentreren daarbij de macht in de voedselketens en door politieke coöptatie vergroot hun invloed op het publieke domein.

We maken een neerwaartse spiraal, of race to the bottom, mee doordat bedrijven afdingen op mensenrechten. Arbeiders/sters en boeren/innen krijgen geen leefbaar loon of inkomen voor hun producten en diensten, hoewel ze wel essentiële actoren zijn in de voedselketen. De huidige handelsregels en -praktijken garanderen geen duurzame oplossingen voor mens en milieu. De regelgeving maakt het overheden moeilijk, vooral in het globale Zuiden, om beleid te voeren dat lokale veerkracht verhoogt en het milieu beschermt. Deze regelgeving komt bovendien ondemocratisch tot stand via een niet-transparant proces, ten voordele van grote bedrijven, die vaak weinig belastingen betalen in de landen waar ze actief zijn.

De onrechtvaardige handelsregels, praktijken en instellingen die de internationale handel richting geven moeten worden herzien. Nationale overheden moeten in staat zijn, zowel financieel als door regelgeving, om eigen beleid voor de voedselsector te bepalen. En een sociaal beschermingssysteem te hebben dat de sociale basisfundamenten garandeert voor producenten en consumenten.

De nood aan beleidscoherentie voor radicale en structurele verandering is groot. Vandaag de dag zijn er evenwel grote contradicties tussen onder meer handels-, concurrentie-, financieel en landbouwbeleid aan de ene kant, en ontwikkelings-, milieu en genderbeleid aan de andere kant. Daarom zal Oxfam België in haar acties bijzondere aandacht besteden aan het kruispunt tussen handel, landbouw en voedsel waar deze verschillende tegenstellingen spelen.

We zien echter ook positieve verhalen. Duurzame alternatieven zoals handelsrelaties die gebouwd worden op waarden als zeggenschap, geloofwaardigheid, duurzaamheid en rechtvaardigheid. De afgelopen jaren werden meer en meer alternatieven ontwikkeld, zowel bij ons als in het globale Zuiden door groepen van burgers, producenten, coöperatieven en bedrijven die voedselzekerheid en eerlijke handelsrelaties voorop stellen.

Oxfam België werkt op drie niveau's :

- we pakken het huidige systeem aan door logica's en beleid achter het voedselsysteem bloot te leggen, op verschillende domeinen: handel, landbouw, fiscaliteit, sociale bescherming, financiën, gezondheid, werk, mensenrechten, klimaat en concurrentie.
- we ondersteunen en promoten samen met partners alternatieve werkwijzen en benaderingen, zowel bij ons als in het globale Zuiden, die een antwoord bieden op het kapotte dominante voedsel- en handelssysteem en voeren die ook zelf uit.
- we bouwen en ondersteunen een beweging die de zeggenschap van boeren/innen en arbeiders/sters vergroot en versterken sociale bewegingen en organisaties die ijveren voor duurzame voedselsystemen door kennis en expertise te delen, ondersteuning te bieden en allianties te smeden.

Outcomes² 2027

- Economische rechtvaardigheid is een belangrijke focus in het discours en de perceptie van publiek en beleidsmakers over het voedselsysteem.
- Belgische en Europese beleidsmakers verzekeren de beleidscoherentie tussen handels-, landbouw-, klimaat-, competitie-, fiscaal- en financieel beleid aan de ene kant en duurzame ontwikkeling en mensenrechten aan de andere kant.
- Brede netwerken van boerenorganisaties, vrouwen, consumenten,... eisen economische rechtvaardigheid en ontwikkelen alternatieven om dit in praktijk te brengen.
- Lokale organisaties (van boeren, vrouwen, werknemers, consumenten...) nemen een rol op in beleidsvormingsprocessen en beïnvloeden nationaal overheidsbeleid en -budgetten (inkomsten, fiscaliteit en uitgaven) met betrekking tot voedsel en houden nationale overheden aansprakelijk over hun voedselbeleid.
- Een sterk netwerk van burgers en producenten ondersteunt een alternatief handelssysteem dat moet bijdragen aan meer rechtvaardigheid.
- Overheden garanderen sociale beschermingssystemen (inkomen, gezondheidszorg...) voor producenten in het voedselsysteem.
- Waardeketens zijn transparanter en rechtvaardiger doordat bedrijven verplicht worden om mensenrechten en het milieu te respecteren doorheen hun volledige toeleveringsketens en al hun bedrijfsactiviteiten. Slachtoffers van inbreuken door bedrijven krijgen toegang tot rechtspraak en herstel.
- We ontwikkelen met partners, landenkantoren, actoren in het Oxfam netwerk... een analytisch kader om naar het voedselsysteem te kijken en ondersteunen landenprogramma's in het uitrollen van strategieën.
- Met onze partners hebben we geleidelijk innovatieve tools (zowel digitale tools met focus op 'Agritech'³ als low tech-oplossingen) geïdentificeerd, getest en uitgerold om hun impact te maximaliseren.
- De lat inzake Fair Trade handelspraktijken (intern en extern) ligt hoger, onder meer door een hogere ambitie in de sociale en ecologische aspecten van de gebruikte standaarden en hun controlemechanismen. (Beyond Certification-aanpak, erkenning van een leefbaar inkomen/loon als een mensenrecht, incorporeren van Human Rights Due Diligence richtlijnen,...).
- Onze eigen eerlijke handelsrelaties gebaseerd op transparantie, eerlijke betaling en capaciteitsopbouw zijn verder versterkt waarbij we door een vraag gestuurde aanpak onze partners een stabiele en duurzame afzetmarkt kunnen bieden, expertise over productieketens en handelsbeleid kunnen delen en we als referentie voor andere ondernemingen en producenten kunnen dienen.

² Het gewenste resultaat waaraan we willen bijdragen met onze acties.

³ Gebruik van technologie en innovaties om bijvoorbeeld meer voedsel te telen op minder oppervlakte of met minder gebruik van water of om de kennis over de bodem te verhogen en zo de oogsten te verbeteren.

b. De globale voedsel- en textielsector en de klimaatcrisis: een rechtvaardige en eerlijke transitie

Private en beleidsactoren controleren de klimaatcrisis; de klimaatopwarming bedraagt niet meer dan 1,5°C en in de voedsel en textielsector vindt een eerlijke transitie plaats.

De klimaatcrisis versnelt. Het IPCC rapport⁴ van 2018 benadrukt dat als we aan het huidige tempo broeikasgassen blijven uitstoten, we tegen 2040 de grens van 1,5°C temperatuurstijging overschrijden. De gevolgen van een sterkere stijging zijn desastreus: stijgende zeespiegel, verlies aan biodiversiteit, verzuring van de oceanen, meer extreem weer...

Om de klimaatopwarming onder de 1,5°C te houden hebben we een snelle en vergaande verandering van paradigma nodig, gebaseerd op een eerlijke transitie naar een duurzame en inclusieve economie, en dat binnen de komende 10 jaar.

De gevolgen van de klimaatcrisis zijn niet voor iedereen gelijk. Terwijl de rijkste 10% van de wereldbevolking verantwoordelijk is voor de helft van de wereldwijde CO₂-uitstoot, treft de klimaatcrisis vooral de armste 50% die goed is voor slechts 10% van de uitstoot. Bovendien wijzen schattingen erop dat de koolstofvoetafdruk van de rijkste 1% van de wereldbevolking gemiddeld 175 keer hoger ligt dan die van de armste 10%. Toch zijn het vaak de lokale boeren/innen en inheemse gemeenschappen die een belangrijke rol spelen als beschermer van land en bossen. Zelfs als we erin slagen de temperatuurstijging te beperken tot 1,5°C, zullen nog steeds meer dan 100 miljoen mensen in armoede worden geduwd en hun huizen moeten verlaten.

De honger in de wereld ruikt op. Volgens de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties leden 820 miljoen mensen honger in 2018. Die verslechtering van de toestand is grotendeels te wijten aan de klimaatcrisis: terugkerende overstromingen en extreme droogte hebben een directe impact op landbouw en bijgevolg ook op voedselzekerheid. Bovendien schat het Wereldvoedselprogramma dat het aantal mensen dat met een acute hongercrisis wordt geconfronteerd als gevolg van de Covid-19-pandemie voor eind 2020 met meer dan 80% zal toenemen tot 270 miljoen. De versterking van lokale en regionale markten voor strategisch nationale voedselketens kan bijdragen aan de strijd tegen de honger, en vermindert bovendien de uitstoot van broeikasgassen.

Boerinnen lopen het grootste risico om honger te lijden. Dat is vooral zo in crisissituaties, zoals in 2007, toen de prijzen voor landbouwgrondstoffen de hoogte in schoten. In het globale Zuiden nemen plattelandsvrouwen meer dan de helft in van de werkende bevolking. Ze spelen een essentiële rol in het onderhoud van de gezinnen en zijn tegelijk het slachtoffer van discriminatie, voornamelijk op twee domeinen.

Op het vlak van eigendom worden ze in het erf- en eigendomsrecht (grond, vee, huisvesting en landbouwmateriaal) vaak over het hoofd gezien. Op economisch vlak wordt hen vaak geen krediet gegund. Komen daar nog bij; onbezoldigd werk, patriarchale normen,....

De voedselsector draagt bij tot 37% van de globale uitstoot, onder meer door intensieve monocultuur die zorgt voor meer droogte en overstromingen en ongecontroleerde internationale handel. De textielindustrie is ook een grote vervuiler⁵. De productie van grondstoffen zoals katoen is problematisch door de grote hoeveelheden land, water, en pesticiden die worden gebruikt.

⁴ <https://www.ipcc.ch/sr15/>

⁵ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/633143/EPRS_BRI\(2019\)633143_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/633143/EPRS_BRI(2019)633143_EN.pdf)

Oxfam België werkt op 3 niveau's:

- Versnelde en rechtvaardige transitie door het gebruik van agro-ecologische productie, verbeterde verwerkingsmethoden, een rechtvaardig en duurzaam gebruik van land en de ondersteuning van lokale markten.
- Opbouw van veerkracht door capaciteitsopbouw bij partners, gemeenschappen... om zich aan te passen aan de klimaatsverandering en om te gaan met rampen (Climate Change Adaptation en Disaster Risk Reduction).
- Daarnaast wil Oxfam België handel drijven op een manier die ecologisch duurzaam is en bijdraagt aan oplossingen voor de klimaatcrisis. Binnen onze handelsactiviteiten promoten we rationeel consumptiegedrag, afval- en emissiereductie, en bewust omgaan met grondstoffen.

Outcomes 2027

- De Belgische regering en regio's hebben een ambitieus (max 1,5°C) coherent (niet beschadigend op lange termijn, vb. biobrandstoffen) en eerlijk (met extra focus op kwetsbare groepen, ook vrouwen) beleid om de klimaatcrisis aan te pakken.
- Een wereldwijd netwerk van partners en andere organisaties is versterkt. Ze leren van elkaar, stellen het dominante discours in vraag en stellen oplossingen voor.
- Donoren verhogen de budgetten voor de mitigatie (vermindering) van en de aanpassing aan de klimaatcrisis. En dit als een bijkomende budgetlijn aan de reeds bestaande budgetten voor ontwikkelingssamenwerking.
- De toegang tot land voor vrouwen en mannen is verbeterd en duurzaam landgebruik door agro-ecologie werd bevorderd. Boeren en boerinnen stappen over op agro-ecologische productie en verwerkingsmethoden.
- Lokale en regionale markten worden versterkt voor strategische nationale voedselketens.
- Oxfam België is een voorbeeld in circulair textiel: we zijn circulair in de textielproductie en verkleinen de CO2 uitstoot door onze werking. We werken samen met partners uit de sociale en circulaire textielsector, en ondersteunen textieloperaties in andere landen.
- Binnen ons fairtrade-aanbod kiezen we voor producten die geproduceerd, verpakt en getransporteerd zijn op een duurzame manier.
- Binnen de fairtradesector blijven we duurzame productiemethoden stimuleren en geven we aandacht aan het internaliseren van de milieu- en sociale kosten. Handelaars, verwerkers en transporteurs maken werk van het verkleinen van hun uitstoot van broeikasgassen.

c. Voedselzekerheid voor, tijdens en na een crisis: de veerkracht van gemeenschappen opbouwen

Gemeenschappen en mensen zijn veerkrachtiger, bovenal in voedselzekerheid, voor, tijdens en na crisissen.

Crisissen en conflicten wereldwijd worden aangedreven door een veelheid aan oorzaken zoals concurrentie over de toegang tot grondstoffen, klimaatverandering, maar ook het globale machtsonevenwicht, corruptie en gebrek aan respect voor bestaande mensenrechtenkaders. De politieke macht van multilaterale instellingen en systemen wordt kleiner samen met een verminderde capaciteit om internationaal humanitair recht toe te passen. Het dominante

voedselsysteem en de klimaatcrisis dragen bij aan menselijk lijden en humanitaire crisissen. De wereld zal meer extreme weersveranderingen kennen waardoor mensen gedwongen worden hun huizen en gemeenschappen te verlaten.

Tussen 2008 en 2016 liep de bevolking van arme landen vijf keer meer risico op ontheemding als gevolg van extreme klimaatrampen dan de bevolking van rijke landen. Dit zet extra druk op systemen die al moeite hebben om basisvoorzieningen en sociale bescherming te garanderen. En als we niet snel handelen zal de stabiliteit nodig om ongelijkheid te bestrijden en duurzame en inclusieve economieën te bouwen ondermijnd worden.

Conflicten en rampen hebben de grootste impact op kwetsbaren, vaak vrouwen, en vergroten de ongelijkheid. De manier waarop mensen met crisissen kunnen omgaan hangt af van hun economische middelen, marginalisatie, gender en sociale beschermingssystemen. Wie rijk is en macht bezit kan beter omgaan met conflict en rampen terwijl wie arm is kwetsbaar blijft.

Humanitaire crisissen duren langer, worden complexer en raken heel verschillende facetten van de maatschappij. Daarom moeten we investeren in de link tussen korte termijn humanitaire acties en langlopende ontwikkelingsprogramma's (ook wel de *nexus (of samenhang) tussen humanitaire hulp en ontwikkelingssamenwerking* genoemd). We willen ook inzetten op lokale actoren die de richting aangeven en capaciteit hebben om op crisissen te reageren. Het betrekken van nationale organisaties, vooral vrouwenrechten organisaties, is cruciaal bij het ontwikkelen van een humanitaire actie, om te zorgen dat deze aangepast is aan de lokale context. En we versterken bijkomend de coördinatie tussen donoren, partners en overheden in het humanitair systeem om een lokaal verankerd, gender-gevoelig antwoord te kunnen bieden.

Outcomes 2027

- Het publiek en beleidsmakers zijn zich meer bewust van en geven aandacht aan de link tussen ongelijkheid en crisissen.
- Donoren, waaronder België, geven meer flexibele fondsen, waardoor lokale organisaties een gepast antwoord kunnen bieden op nieuwe of bestaande noden bij de meest kwetsbare bevolking in tijden van crisis.
- De Belgische overheid is en blijft een geloofwaardige donor en actor in de humanitaire sector. Ze zorgt ervoor dat de belangrijkste humanitaire standaarden worden nageleefd.
- Lokale actoren zijn ondersteund zodat ze klaar staan bij crisis en kunnen antwoorden kunnen bieden, met een focus op veerkracht, voedselzekerheid en levensonderhoud, publieke gezondheid en beschermingsstandaarden.
- Lokale partners zijn versterkt en spelen een grote rol in tijden van crisis.
- Innovatieve aanpakken, zoals digitale tools, zijn getest en gedocumenteerd op een operationeel niveau om zo de humanitaire hulp te transformeren.
- Waarschuwingssystemen voor voedselreserves worden opgezet door de nationale overheden.

4. We mobiliseren het Belgische publiek voor economische rechtvaardigheid

Oxfam België voert de strijd tegen ongelijkheid en voor economische rechtvaardigheid als een beweging van actief betrokken vrijwilligers, schenkers, supporters en andere burgers die samen werken aan de sociale verandering die we overal voor ogen hebben. De sterkte van onze beweging zit niet alleen in de optelsom van individueel engagement, maar ook in het feit dat we de kans krijgen om samen onze stem te laten horen en zo bij te dragen aan het beleid en de werking van de organisatie. Het promoten van diversiteit en inclusie dragen we daarbij hoog in het vaandel. We zijn een beweging die werkt volgens de feministische principes en worden ook extern in onze publiekswerking zo herkend.

Spraakmakende publiekswerking met hoger bereik, meer digitaal en jonger

Via onze publieksacties willen mensen deel uitmaken van onze beweging. Zo vergroot onze maatschappelijke invloed ('voice'), krijgen we als organisatie meer financiële steun ('money'), en werken meer mensen mee als vrijwilliger ('time'). Hierdoor beschikt de organisatie over meer middelen om succesvol te zijn in het realiseren van haar visie.

Oxfam België heeft de ambitie om haar vrijwilligers, schenkers en supporters in aantal te laten groeien en het contact met hen te verdiepen. We willen hen binnen de organisatie vlotter laten doorstromen van één type engagement naar een ander door hen een aanpak op maat te bieden. We richten ons hierbij steeds meer op jongeren om onze beweging klaar te maken voor de toekomst en 'voice', 'money' en 'time' voor de organisatie en haar missie te kunnen blijven garanderen. Maar ook omdat het de opkomende generatie is die mee vorm zal geven aan nieuwe sociale bewegingen en de grootste impact zal ondervinden van de klimaatcrisis en de groeiende ongelijkheid.

Ook in onze publiekswerking integreren we aandacht voor gendergelijkheid structureel. Het uit zich in onze partnerwerking met gelijkgestemde organisaties en bewegingen, sensibilisering rond dit thema binnen onze campagnes tegen ongelijkheid en voor economische rechtvaardigheid, en vrijwilligers en supporters die oog hebben voor gendergelijkheid.

Met onze publiekswerking roepen we niet alleen op om als vrijwilliger, schenker, activist, klant, bedrijfsleider, leraar of student de strijd van Oxfam te steunen. We nodigen hen ook uit om of zelf een actor voor economische rechtvaardigheid te worden.

Outcomes 2027

- Oxfam België heeft een activistische, positieve en meer herkenbare identiteit en staat bekend als een geloofwaardige en betrouwbare organisatie. Oxfam communiceert vanuit één merk en de strijd tegen ongelijkheid staat hierin centraal. Binnen een bredere noemer van "economische rechtvaardigheid" staan we bekend voor onze kernthema's waarop we expertise ontwikkelen waardoor ons intellectueel leiderschap ("thought leadership") erkend wordt.

- Oxfam België zet aan tot nadenken hoe het anders kan en hoe actie ondernomen kan worden. We doen dit niet alleen binnen ons eigen (winkel-)netwerk, maar ook in de openbare ruimte, op scholen, universiteiten, binnen organisaties en dagen ook de privésector uit. Door de consument en de bedrijfsleider met zijn/haar organisatie te engageren in een breder traject van contact en engagement, of een zogenaamde supporters journey, zetten we (economische) rechtvaardigheid hoger op de agenda binnen de praktijken van bedrijven.
- Door onze spraakmakende publiekswerking waarbij we een aanpak op maat hanteren van elke doelgroep breidt de achterban van Oxfam België zich verder uit: meer mensen steunen Oxfam financieel, als vrijwilliger of ondernemen actie via onze campagnes.
- De groep mensen die Oxfam België steunt is ook veel diverser geworden. Enerzijds op vlak van achtergrond, leeftijd, origine... Anderzijds in de manier waarop ze ons steunen.
- Via Oxfam voelen jongeren zich deel van een hedendaagse, levende gemeenschap en een internationale beweging. Ze worden bij ons verhaal betrokken via onze acties in scholen en in de publieke ruimte.
- We gebruiken maximaal de kracht van digitale technologie, innovatieve tools en experimentele methodieken om het publiek te bereiken, te engageren en te converteren. Onze infrastructuur is hierop voorzien, onze manier van werken hierop afgestemd en onze medewerkers beschikken over de nodige capaciteiten. We baseren Oxfams publiekswerking op data en kwalitatieve inzichten van en over onze doelgroepen (*audience driven*).
- Elk jaar steunen 10 tot 20.000 nieuwe reguliere schenkers Oxfam België en is het netto-jaarinkomen via deze weg gestegen tot meer dan 12 miljoen euro.
- Doordat onze (Fair Trade) producten op steeds meer plaatsen te vinden zijn bieden ze een laagdrempelige manier om met het Oxfam-verhaal in contact te komen.

Een solide, lokaal verankerde en toekomstgerichte vrijwilligersbeweging

Onze brede vrijwilligersbeweging vormt een solide basis en is het hart van de organisatie. Oxfam-vrijwilligers zijn de voornaamste ambassadeurs van het Oxfam-verhaal en zetten onze (politieke) eis voor een rechtvaardiger economisch systeem kracht bij. Onze vrijwilligers dragen eveneens bij aan het verspreiden van een boodschap over gendergelijkheid en onze waarden zoals inclusiviteit en empowerment, die een integrale component zijn van onze missie, visie en strategie.

Outcomes 2027

- Door inspraak en participatie te hanteren als een consequent onderdeel van onze werking, kennen we onze vrijwilligers steeds beter en kunnen onze vrijwilligers steeds beter optreden als ambassadeur van onze organisatie.
- Via interactieve, gepersonaliseerde, toegankelijke en gebruiksvriendelijke communicatiesystemen worden vrijwilligers geïnformeerd en geactiveerd. Ze zijn trots op het engagement dat ze opnemen en dat uit zich in een positieve boodschap naar de buitenwereld en appreciatie voor hun engagement vanuit hun omgeving.
- Vrijwilligers beschikken over informatie en tools op maat, om als multiplicator via actie, educatie, campagne en/of verkoop mee ons verhaal te versterken en de impact van Oxfam België te vergroten. Ze geven aan gesterkt te zijn om hun rol als ambassadeur naar verschillende doelgroepen (scholen, organisaties, bedrijven, klanten in de winkel, de eigen omgeving) op te nemen en zijn tevreden over de ondersteuning vanuit Oxfam België.
- De beweging verjongt, diversifieert en verspreidt de boodschap tot rechtvaardigheid op een innovatieve manier, via onze winkels maar ook op de andere plaatsen waar we gezien en gehoord willen worden.

Een gediversifieerd winkelnetwerk, méér dan een winkel

Gedragen door een brede vrijwilligersbeweging bouwen we verder aan een netwerk van herkenbare Oxfam-plekken verspreid over België. Het zijn **ontmoetingsplaatsen** voor iedereen die in woord en daad mee wil bouwen aan een duurzaam, sociaal, en rechtvaardig alternatief. Het winkelnetwerk is het vertrekpunt voor het vertalen van onze boodschap in actie, educatie, beleid en verkoop.

Het Oxfam-netwerk vormt een diverse mix, waarbij elke lokale vrijwilligersgroep of winkel eigen sterktes heeft. Een gedragen lokale aanpak heeft voorrang op een one size fits all-formule. Ondanks deze diversiteit zijn een gedeelde identiteit, meer samenwerking, uitwisseling, ontmoeting en inspiratie een doelstelling.

In de grotere steden richten we als beweging – liefst samen met andere organisaties of sociale ondernemers – belevingscentra op die vernieuwend zijn, inspelen op de plaatselijke stedelijke context en alle aspecten van onze werking zichtbaarheid geven.

Het departement Handel, dat instaat voor de commerciële aansturing van het Oxfam-winkelnetwerk, verhoogt in samenwerking met het departement Publieks- en Vrijwilligerswerking het aantal klanten in het eigen winkelnetwerk en de attractiviteit ervan voor een jonger publiek.

De winkels fungeren als sterke basis en uitbreken is het doel. Door gebruik te maken van mobiele concepten (Oxvan,...), alternatieve (winkel)modellen (pop-up,...) en technologie, brengen we de 'Oxfam shop' ook dichterbij de consument en actieve burger.

Outcomes 2027

- Alle Oxfam-locaties spreken vanuit eenzelfde Oxfam-identiteit en vertellen een gemeenschappelijk verhaal. Naast de unieke troef van een breed netwerk aan lokaal verankerde winkels is Oxfam België zichtbaar omwille van de 'alternatieve modellen', mobiele winkels en belevingscentra.
- Zowel de nationaal aangestuurde winkels als autonome winkels en alternatieve verkoopmodellen hebben een financieel gezonde werking.
- Strategische actoren op lokaal niveau zien een steeds grotere meerwaarde in het samenwerken met de plaatselijke Oxfam-groep of -winkel.
- De Oxfam-winkels maken deel uit van de bredere Oxfam-ervaring. Door het bijhouden van gegevens (data capture) van onze klanten en geïnteresseerde bezoekers kunnen we hun engagement integreren in een breder traject van contact en engagement, zogenaamde supporter journeys.
- We richten ons ook op de (toekomstige) consument van eerlijke handel en evalueren onze (winkel)concepten om de consument op een zo aantrekkelijk mogelijke manier te bereiken.

5. We voegen als economische actor de daad bij het woord

Oxfam België kiest resoluut voor een aanpak waarbij we de daad bij het woord voegen. Het departement Handel, dat instaat voor zowel de Fair Trade als de Tweedehands activiteiten, speelt hierin een sleutelrol.

Oxfam Fair Trade en Oxfam Tweedehands profileren zich als toonaangevende spelers in de faire, circulaire en sociale economie en dragen via een rendabel economisch model structureel bij aan de financiering van Oxfam België.

Wie kiest voor Oxfam-producten maakt een ethische keuze als consument, steunt onze strijd voor economische rechtvaardigheid en helpt mee aan oplossingen voor de klimaatcrisis.

Dit zowel rechtstreeks:

- via de aankoop van een eerlijk en duurzaam product dat via fairtradeprincipes zoals eerlijke betaling en lange termijncontracten bijdraagt aan een leefbaar inkomen voor kleinschalige landbouwproducenten en de ontwikkeling van lokale landbouwgemeenschappen
- via de aankoop van tweedehandspullen waarmee je ingaat tegen overconsumptie en vervuilende productie en je kansarme mensen de kans biedt op kwaliteitsvolle producten,

als onrechtstreeks: een deel van de opbrengst vloeit terug naar een beweging die via sensibilisering, beleidsbeïnvloeding en projecten in het globale Zuiden, werk maakt van structurele verandering.

De handelsactiviteiten zijn zo één van de hefboomen om de beoogde systeemverandering vorm te geven.

Oxfam België onderscheidt zich hiermee van andere middenveldorganisaties door ook als een volwaardige economische actor daadkrachtig en evidence based bij te dragen aan een eerlijk en sociaal handelsmodel en een duurzame economie. Met onze producten uit eerlijke handel en solidariteits- en tweedehandsproducten gaan we in tegen een economisch systeem dat een waardevol product reduceert tot zijn prijs en elke burger louter als consument telt. Zo bieden we producent en consument een geloofwaardig alternatief en nemen we een voorbeeldrol op voor andere spelers op de markt. Zowel de producent als de consument zien we als een partner in onze strijd.

Daartoe maken we werk van transparante en duurzame toeleveringsketens waarbij respect voor mensenrechten en milieu centraal staan. Oxfam België drijft handel op een manier die ecologisch duurzaam is en draagt hiermee bij aan oplossingen voor de klimaatcrisis. Zowel binnen onze fairtrade- als tweedehandsactiviteiten promoten we rationeel energiegebruik, afval- en emissiereductie, spaarzaam waterverbruik, verantwoorde landbouw en bewust omgaan met grondstoffen. Dat betekent dat we de negatieve impact van onze operaties in kaart brengen en bestrijden en dat we ons voortdurend blijven inspannen om een positieve milieu-impact te creëren.

Via partnerschappen met actoren in de privésector, de academische wereld en het middenveld werken we mee aan de beoogde verandering naar een nieuw economisch paradigma.

Outcomes 2027

- Dankzij een winstgevend en transparant businessmodel, waarbij de coöperatieve gedachte centraal staat en verder ontwikkeld is, tonen de Oxfam-handelsactiviteiten dat eerlijke handel een (economisch, sociaal en ecologisch) duurzaam alternatief is en fungeert zo als een hefboom voor systeemverandering. Dit wordt in samenwerking met het departement Programma- en beleidswerking onderbouwd door een robuuste veranderingstheorie en stoelt op een coherent partner-, product- en toeleveringsketenbeleid (met inbegrip van toepassing van zorgplichtprincipes (Human Rights Due Diligence (HRDD)) en minimaal een leefbaar inkomen als doelstelling) in de fairtrade-activiteit en een circulair en sociaal economisch beleid in de tweedehandsactiviteit.
- Door een gedisciplineerd kostenbeleid en het herinvesteren op korte termijn van de opbrengsten in de kwaliteit en duurzaamheid van de eigen processen genereren Oxfam Tweedehands en Oxfam Fair Trade duurzaam ongebonden fondsen voor de uitvoering van de missie en visie van Oxfam België en Oxfam International.

Oxfam Fair Trade

- Door middel van storytelling, bewezen impact en productinnovaties (met focus op koffie & cacao) verhoogt Oxfam Fair Trade haar merkbekendheid en –zichtbaarheid. Oxfam staat bekend voor de fairste producten op de markt via duurzame en eerlijke toeleveringsketens waarbij de focus ligt op kleinschalige landbouwproducenten en hun coöperatieven.
- De impact van Oxfam Fair Trade bij haar handelspartners is vergroot door een verhoging van het totale aankoopvolume waarvoor de focus – naast het bevoorrechte eigen Oxfam-winkelnetwerk – op groeiemarkten ligt zoals grootdistributie, export, Business-2-Business, European Fair Trade Association (EFTA), en een nationaal digitaal verkoopskanaal,... via een vraag gestuurde aanpak inclusief partnerschappen (cobranding, private label, ...).
- Oxfam Fair Trade faciliteert gedragsverandering naar ethisch consumeren door het aanbieden van een relevant productassortiment inclusief de meest 'faire' optie in de koffie en cacao/chocolade-categorie.
- Oxfam Fair Trade verlaagt haar ecologische voetafdruk door middel van een verdere bio-omschakeling van het assortiment (100% in 2030), verminderde en verbeterde verpakkingen en een CO2-neutrale werking tegen 2025.
- In samenwerking met het departement Programma- en beleidswerking worden handelspartners van Oxfam Fair Trade ondersteund op vlak van onder meer lokale capaciteitsopbouw en duurzame productie, waar mogelijk in samenwerking met de Oxfam-landenkantoren. Op deze manier wordt het partnerschap met de producentenorganisaties versterkt en verhogen we onze impact.

Oxfam Tweedehands

- Door middel van een rendabele tweedehandsactiviteit in België promoten we het hergebruik van textiel en tonen we de economische leefbaarheid aan van circulaire en sociale operaties in de textielketen. Oxfam staat bekend voor de meest kwaliteitsvolle tweedehandsproducten op de markt via duurzame en sociale operationele processen.
- We geven als sociale werkgever kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In samenwerking met partners laten we mensen groeien, hetzij binnen de organisatie, hetzij met oog op herintegratie binnen de reguliere arbeidsmarkt. Dit is geen strategisch doel op zich, maar past binnen ons streven naar een nieuw, sociaal en rechtvaardig economisch model.
- Met onze tweedehandsactiviteit bereiken we in België mensen in moeilijke situaties en dragen rechtstreeks bij aan hun recht op kwaliteitskleding en hun digitale ontwikkelingskansen. In functie daarvan passen we als lerende organisatie onze activiteiten aan aan nieuwe tendensen zoals de toenemende armoede in de (rand van) de stad en de precaire situatie van vluchtelingen.
- Met onze tweedehandsactiviteiten zijn we een rolmodel op vlak van circulariteit. We geloven dat het lineaire economisch model onvermijdelijk zal botsen op de natuurlijke grenzen en een gelijkwaardige verdeling van economische output belemmert. In samenwerking met partners streven we naar circulariteit in alles wat we doen.

6. We zijn een lerende organisatie

Wij geloven dat leren cruciaal is voor een organisatie die streeft naar radicale verandering van het systeem in deze complexe en snel bewegende wereld. We moeten het opbouwen en het delen van kennis beschouwen als ons werk, en garanderen dat leren centraal staat in Oxfams dagdagelijks werking.

We willen verder gaan dan de traditionele monitoring- en evaluatiemechanismen. We willen geen extra systemen opzetten, maar we willen de bestaande feedbacksystemen over wat we goed en minder goed doen anders aanpakken. Om zo nieuwe en wendbare manieren van samenwerken en leren te promoten met elkaar en met onze partners.

Outcomes 2027

- Oxfam België draagt bij aan de ontwikkeling van de confederatie als een wendbaar en open lerende organisatie. We spelen onze rol als facilitator en verbinder in een horizontaal globaal netwerk. We dragen binnen en buiten de confederatie bij aan collectief leren, aangepast aan de noden in verschillende contexten.
- Oxfam België moedigt door middel van haar leiderschap en de gehanteerde processen en praktijken een cultuur van leren aan zodat:
 - mensen tijd en ruimte hebben om na te denken (individueel en in groep)
 - mensen tijd en ruimte hebben om te leren van ervaringen van “buiten” de organisatie: in de confederatie, met partners, collega’s buiten Oxfam, bewegingen, activisten,...
 - er opportuniteiten en virtuele en fysieke ruimtes zijn waar informatie, kennis en macht worden gedeeld, waar mensen zich veilig voelen en vertrouwen hebben.
 - er wordt geëxperimenteerd waarbij nieuwe ideeën en nieuwe manieren van werken ruimte krijgen.
- Oxfam België faciliteert organisationeel leren door de installatie van systemen en processen die toelaten om te reflecteren, ervaringen uit te wisselen, te experimenteren en (ver)nieuw(d)e aanpakken toe te leren passen. Hiervoor garanderen we:
 - dat er gedeelde systemen en processen zijn voor planning, monitoring, evaluatie en rapportage, die bijdragen aan het begrijpen, delen en verspreiden van leren over heel de organisatie, de confederatie en daarbuiten.
 - dat deze processen zo ontworpen zijn dat ze organisationeel leren verbeteren
 - dat we gebruik maken van participatieve methoden of instrumenten waarbij collectieve kennis, ervaringen en verschillende meningen worden erkend als opportuniteiten voor leren en kwalitatieve aanpakken worden uitgerold.
- Oxfam België beschikt over een robuuste, maar dynamische veranderingstheorie en een coherente en gedragen private sectorstrategie.
- Oxfam België past zich aan de veranderende wereld aan door veranderingen in de maatschappij op te pikken, regelmatig te leren en haar organisatie en werking te verbeteren om haar visie en missie waar te maken.
- Oxfam België heeft digitale systemen om het werk op te volgen, businessprocessen te verbeteren en de creatie en uitwisseling van kennis en leren te maximaliseren binnen de confederatie en met vrijwilligers, activisten, partners,...

7. Onze mensen dragen onze organisatie

Naast onze talrijke vrijwilligers en supporters ligt Oxfams sterkte bij haar medewerkers. Oxfam België wil een organisatie zijn die geëngageerde en getalenteerde medewerkers aantrekt. Medewerkers voelen zich *empowered* in hun werk en krijgen kansen om persoonlijk te groeien, mede dankzij inspirerend leiderschap. Door middel van extra inspanningen in welzijn en ontwikkeling voelen medewerkers zich gesterkt om de doelstellingen van Oxfam waar te maken. Het HR-beleid baseert zich op de Oxfam-waarden en feministische principes. Wij bedden deze in in de HR-procedures, in de werkorganisatie van de teams en in de uitvoering en opvolging van het leiderschap die leidinggevenden uitdragen.

Outcomes 2027

- Oxfam België heeft een uitgewerkte employer brand. Dit wil zeggen dat we bekend zijn voor onze authentieke en onderscheidende voorkeurspositie als werkgever. Dit heeft als doel het aantrekken en behouden van de werknemers, en het beperken van een ongewenst te hoog verloop van medewerkers. De employer brand is uitgewerkt op basis van de sterktes die naar boven komen in de getuigenissen van het aanwezige personeel.
- Onze getalenteerde en geëngageerde medewerkers kunnen groeien en bijleren en hun talenten ontwikkelen binnen de organisatie. Het continu monitoren, evalueren en aanpassen van het opleidingsbeleid lenen zich hiertoe.
- Oxfam België rolt leiderschapspraktijken uit die talent laten groeien, in lijn met de feministische principes, en zorgt dat leidinggevenden geïnspireerd blijven en op regelmatige basis kunnen afstemmen en leren van andere leidinggevenden in de organisatie.
- HR-tools zoals feedbackgesprek en opleidingsbeleid zijn volledig ingeschreven in het kader van de lerende organisatie.
- Medewerkers voelen zich goed en gewaardeerd op het werk en worden betrokken. Ze vinden de inhoud van het werk en de werkomstandigheden in lijn met onze waarden.
- In lijn met onze waarden en de feministische principes heeft Oxfam België de werkorganisatie aangepast naar een 'new Oxfam way of working' waarin persoonlijk leiderschap, autonomie, coachend en ondersteunend leiderschap en flexibiliteit de kern vormen.

8. Een financieel model voor een duurzame toekomst

Om onze visie te realiseren en duurzaam in onze werking en programma's te kunnen investeren streeft Oxfam België een gediversifieerd financieel model na. Daarbij gaan we uit van een gezonde mix van eigen inkomsten en subsidies om onze programma's uit te voeren. Het financiële model voor een duurzame toekomst van Oxfam, zowel in België als in de wereldwijde confederatie, is gebaseerd op drie algemene principes.

Ten eerste geven we de voorrang aan het investeren van de eigen fondsen in de landenprogramma's: tijdens de strategische periode 2021-2027 zal Oxfam maatregelen nemen om financiële marges vrij te maken voor herinvestering in haar strategische prioriteiten, waaronder herinvestering van eigen vermogen in landenkantoren volgens een evenwichtige ratio zoals voorzien in het Model Oxfam 2030 van de wereldwijde confederatie. Om dit te bereiken zal Oxfam België werken aan haar kostenstructuur via o.a. het zoeken van cofinanciering om eigen inbreng voor institutionele fondsen te dekken, en de optimalisatie van de salarisdekking in de Belgische kantoren via subsidies in plaats van eigen middelen. Ten tweede voorzien we ook een budget voor herinvestering van de eigen fondsen in inkomsten-genererende activiteiten. Het betreft hierbij voornamelijk onze commerciële activiteiten (tweedehands en eerlijke handel), maar ook particuliere fondsenwerving en gebouwbeheer. Tot slot moeten we ook de vaste kosten evalueren en waar mogelijk, verlagen.

Met deze drie basisprincipes in het hoofd, ontwikkelt Oxfam een financieel plan voor haar inkomstenstromen: de eigen fondsen, de institutionele fondsen of subsidies, en de inkomsten uit handel. De Covid-19-crisis en de financiële gevolgen en extra uitdagingen die eruit voortvloeien, bepalen mee de keuzes die worden gemaakt.

Eigen fondsen zijn erg belangrijk want zij versterken onze onafhankelijkheid. Ze zijn cruciaal om onze partners op lange termijn te kunnen steunen. Ze worden ook ingezet wanneer er geen institutionele financiering beschikbaar is, bv. bij humanitaire crisissen die op weinig media-aandacht kunnen rekenen. En ze garanderen vooral onze onafhankelijk stem in beleids- en publiekswerking! Daarom blijft het een doel om de eigen inkomsten te verhogen. Dat doen we o.a. via fondsenwerving bij de vrouw of man in de straat. Vandaag steunen reeds 85.000 burgers Oxfam België met een maandelijkse gift. Deze inkomsten worden aangevuld met legaten, eenmalige giften en de opbrengst van evenementen.

Een ander belangrijk onderdeel van onze inkomsten komt uit subsidies. Het grootste deel daarvan via de Belgische overheden. In toenemende mate ontvangen we voor onze humanitaire- en ontwikkelingsprogramma's ook middelen van Europese en internationale donoren. Om de financiering voor deze programma's ook in de toekomst veilig te stellen, blijft het diversifiëren van institutionele financiering een prioriteit. Daarnaast zijn onze inschattingen van inkomsten uit institutionele fondsen voorzichtig. De klap welke de federale overheid te verwerken kreeg tijdens de wereldwijde Corona-epidemie kan de omvang van de budgetten voor duurzame ontwikkeling en humanitaire hulp ondermijnen tijdens de komende strategische periode.

Onze handelsactiviteiten organiseren we op een duurzame en rendabele manier waarbij we de opbrengsten herinvesteren in hun verdere ontwikkeling en in de andere activiteiten ter uitvoering van onze missie en visie. Na noodzakelijke besparingen en hervormingen gecombineerd met strategische investeringen in 2020 en 2021, voorzien we een positieve balans voor de handelsactiviteiten met een geconsolideerd, gemiddeld, netto surplus van 700 – 800 duizend euro op jaarbasis.

Bijlage 1: Feministische principes

Verdeling van de macht: we identificeren macht en privileges binnen de organisatie, we betwisten onevenwichtige machtsverhoudingen en we maken er een erezaak van om mensen in het Zuiden, en dan vooral vrouwen en mensen met een andere genderidentiteit die ijveren voor gendergelijkheid, de ruimte te geven zich te engageren.

Ook ons privéleven is politiek: we erkennen dat de strijd tegen het patriarchaat, de blanke overheersing, het racisme, het neoliberalisme en het kolonialisme in al hun verschillende uitingen (machtsmisbruik, uitsluiting, onderdrukking ...) begint door ons als individu vragen te stellen en onszelf ter discussie te stellen. We maken allemaal deel uit van grotere systemen en onze overtuigingen, daden, attitudes en gedragingen kunnen onrechtvaardigheid versterken dan wel gelijkheid bevorderen. Maatschappelijke, institutionele en individuele transformaties zijn nauw met elkaar verbonden. We erkennen dat problemen nooit enkel een private dimensie hebben.

Het feminisme is zowel een lokale als een mondiale beweging: we beschouwen het feminisme als een verzetsbeweging die wereldwijd strijdt tegen het patriarchaat en de verschillende vormen ervan. We erkennen de diversiteit van de feministische actoren en vinden het belangrijk voor ons beleid en onze acties dat we hun werk niet in gevaar brengen, kopiëren of uit het oog verliezen. We kiezen voor een lokale aanpak, maar erkennen ook onze verantwoordelijkheid als internationale actor in de strijd voor gendergelijkheid.

We gaan nooit aan de slag zonder de medewerking van de belangrijkste betrokkenen: we waken erover de kwesties rond vrouwenrechten en de rechten van de LGBTQ+-gemeenschap niet te instrumentaliseren (en dus niet voor ons eigenbelang in te zetten). We geven onze bondgenoten, de vrouwen en de mensen met een andere genderidentiteit op wie onze programma's en campagnes betrekking hebben, de kans om op een directe manier bij alle beslissingen te worden betrokken. Bovendien verzekeren we hen dat we streven naar plekken waar ze in eigen naam kunnen spreken.

Interageren met de mannen en rekening houden met de mannelijke aard: het feminisme is een beweging voor iedereen. We vechten tegen normen en structuren die gebaseerd zijn op gender, mannelijke privileges en toxische mannelijkheid. Hoewel vrouwen en mensen met een andere genderidentiteit de grootste gevolgen dragen, kan het patriarchaat ook schadelijk zijn voor mannen.

Zonder gendergelijkheid kan er geen economische, sociale en ecologische rechtvaardigheid bestaan: om komaf te kunnen maken met alle vormen van uitsluiting en onderdrukking, moeten we erkennen dat economische en sociale vooruitgang sterk met elkaar verbonden zijn. Dat betekent dat we ons collectief welzijn moeten herdenken in termen van positieve rechten: volledige participatie en emancipatie en de volledige erkenning van de ander.

Diversiteit en inclusie, transversale integratie van gender en intersectionele analyse: we bevorderen de diversiteit en beschouwen het als iets positiefs. We strijden tegen alle vormen van discriminatie, zowel intern als binnen de gemeenschappen waarmee we werken. We erkennen dat een conflict steeds meerdere aspecten behelst en streven naar gelijkheid tussen alle mensen. Iemand die anders is, is daarom niet minderwaardig. Wij denken dat mensen met verschillende achtergronden onze organisatie kunnen verrijken.

Veiligheid: we geloven dat iedereen die voor en met Oxfam werkt, recht heeft op een veilige omgeving. Dat wil zeggen dat we de fysieke en psychische veiligheid van ons mensen waarborgen, zowel in de fysieke als de virtuele wereld. Er is bij ons geen plaats voor pesterijen, uitbuiting, seksueel misbruik, collectieve intimidatie, psychische intimidatie of eender welke andere vorm van machtsmisbruik. Bovendien moet elke persoon die machtsmisbruik aanklaagt, zich veilig voelen en weten dat zijn of haar bezorgdheden serieus worden genomen en zo snel mogelijk op een respectvolle manier worden behandeld.

Welzijn en solidariteit: we streven naar een plek zonder hiërarchische en patriarchale normen, we erkennen ieders autoriteit en respecteren onze verschillen. Door het persoonlijke welzijn te bevorderen en naar elkaar te luisteren, stellen we een politieke daad. Zo stimuleren we het respect voor de rechten van de mens en het individu en versterken we de efficiëntie en duurzame ontwikkeling van ons werk en eenieder. We verbinden ons ertoe zorg te dragen voor de anderen en hen in alle solidariteit te respecteren, ondersteunen en aan te moedigen.

Ontwikkeling in alle vrijheid: we erkennen onze vrijheid en de vrijheid van de mensen die ons omringen om opinies en ideeën te uiten zonder angst voor represailles, censuur of sancties. We waarderen onze autonomie en kunnen op een onafhankelijke manier optreden, onze eigen beslissingen nemen en daar ook de verantwoordelijkheid voor dragen.

Uitbanning van alle vormen van gendergerelateerd geweld: we erkennen dat gendergerelateerd geweld een schending is van de mensenrechten en wereldwijd erg vaak voorkomt. We verbinden ons ertoe onze partnerschappen met feministische organisaties en organisaties die opkomen voor de rechten van vrouwen, jongeren en mannen te versterken. Zo gaan we de strijd aan met de sociale normen die geweld voortzetten en normaliseren. We beloven bovendien de bevoegde instellingen ter verantwoording te roepen. Zij moeten de internationale normen respecteren en wetgeving en beleid ontwikkelen, implementeren en evalueren met als doel gendergerelateerd geweld te bestrijden en overlevenden te ondersteunen bij hun herstel.

Bijlage 2: Oxfam International and Oxfam België/Belgique worldwide (2019)

OXFAM reaches 19,5 million people in 90 countries of which 52% women and girls

Oxfam-Solidariteit/Solidarité is active in 24 countries with 61 projects:

Algeria – Western Sahara
Chad
Cuba
Belgium
Burkina Faso
Burundi
Cambodia
Democratic Republic of Congo
Dominican Republic
El Salvador
Laos
Lebanon
Indonesia
Mali
Mozambique
Nepal
Nicaragua
Niger
Palestinian Occupied Territories / Israël
Syria
Tanzania
Uganda
Vietnam
Yemen

Oxfam Fair Trade has direct trade relations with 41 partners in 21 countries:

Argentina
Belgium
Brazil
Burundi
Chile
Costa Rica
Cuba
Democratic Republic of Congo
Egypt
Ethiopia
Guatemala
Honduras
Mexico
Nicaragua
Palestinian Occupied Territories
Paraguay
Peru
South Africa
Sri Lanka
Tanzania
Uganda

Oxfam-Wereldwinkels supports 5 cooperatives or companies in 3 countries:

Democratic Republic of Congo
Ivory Coast
South Africa

Bijlage 3: Fair Trade volgens Oxfam, een recapitulatie

Fair Trade is voor Oxfam niet alleen handel drijven in gecertificeerde voedingsproducten. Het gaat ook om:

- IJveren voor coherent handelsbeleid en rechtvaardige handelsregels
- Het werken aan wetten die de rechten van kleinschalige boeren garanderen
- Een prijs garanderen die bijdraagt tot een leefbaar inkomen
- Rechtstreeks aankopen, met maximale transparantie, waar mogelijk bij coöperaties van kleinschalige boeren
- Investeren in capaciteitsopbouw van achtergestelde producenten en lokale gemeenschappen
- Handelen vanuit een duurzaam partnerschap
- Respect voor milieu en klimaatvriendelijk maken van de ketens
- Het ontwikkelen van een duurzaam en gezond aanbod aan producten dat staat voor een verantwoord, zorgend voedselsysteem

Fair Trade: méér dan handel

Handel kan een cruciale hefboom voor ontwikkeling zijn maar machtonevenwichten en gebrek aan regels zorgen voor onrechtvaardige praktijken waardoor boeren en arbeiders niet steeds krijgen waar ze recht op hebben. Oneerlijke handelspraktijken zijn dan ook een belangrijke oorzaak van persistente armoede bij boeren en arbeiders. Fair Trade wil die misbruiken aanklagen, zichtbaar maken en remediëren. Door het opzetten van een alternatief netwerk tussen boeren en consumenten wordt een concrete handelspraktijk ontwikkeld die rechtvaardiger verloopt.

Tegelijk is Fair Trade een mondiale – politieke – beweging van burgers die een wereld voor ogen hebben *“in which justice, equity and sustainable development are at the heart of trade structures and practices so that everyone, through their work, can maintain a decent and dignified livelihood and develop their full human potential.”*¹

Om dat te realiseren wordt politieke druk uitgeoefend, worden burgers gesensibiliseerd en eisen wij bindende regels (en wetten) die machtsmisbruik onmogelijk maken (cfr. Richtlijn tegen Oneerlijke Handelspraktijken, Zorgplicht voor bedrijven inzake mensenrechten en milieu...) en geïnstitutionaliseerde onrechtvaardigheid (door overheden en bedrijven) tegengaan.

Maar Fair Trade gaat ook over handel drijven. In een winkelnetwerk, gedragen door vrijwilligers, worden producten van (vooral) coöperaties van kleinschalige boeren verkocht. Tegelijk ontwikkelt de CV Oxfam Fair Trade handelsrelaties met retail, importeurs (o.a. EFTA), horeca ... en dringt zo door in de reguliere markt. Deze fairtradepraktijk, het handel drijven in fairtradeproducten, is een complementaire strategie in het systeemveranderende repertorium van Oxfam België dat kan bijdragen aan de verandering van het dominante economische paradigma. De uitbouw van een voedselnetwerk in de wereldwinkels tussen consumenten en boeren wereldwijd illustreert dat een ander voedselsysteem mogelijk is.

1 <http://www.fair-trade.website>

Oxfam België en de eerlijke handel in voedsel

Landbouw is sterk geïntegreerd in globale handel waardoor machtsonevenwichten nog sterker zijn gaan spelen en de autonomie van veel boeren is ondermijnd. De uitbouw van rechtstreekse handelsrelaties die voldoen aan principes van eerlijke handel illustreren dat een duurzamer voedselsysteem mogelijk is. Daarnaast staat ons engagement in die productketens ons toe om te duiden wat er misloopt. We positioneren ons daarmee uitdrukkelijk op het kruispunt van het landbouw- en handelssysteem.

Fair Trade en duurzaamheid

Fair Trade die wij in praktijk brengen moet sociale en ecologische duurzaamheid verzoenen. Fair Trade moet, zo wordt het in de positioning paper on Fair Trade values van Oxfam International gesteld, dan ook voldoen aan volgende criteria:

- Werkt samen met kleinschalige producenten (en arbeiders) door met hen duurzame, eerlijke handelsrelaties te ontwikkelen. Dit omvat ook steun voor de diversificatie van de toegang tot verschillende markten (lokaal en internationaal) en, waar nodig, voor de diversificatie van de teelten en de inkomsten. Dit omvat specifieke steun voor de empowerment van vrouwen en gendergelijkheid om de voedselzekerheid van het hele gezin te garanderen. Dit omvat verbetering van de productiviteit (betere oogst, lagere kosten) op een duurzame manier.
- Bevordert structurele veranderingen in het handelsbeleid, de handelsbetrekkingen en de bedrijfspraktijken om eerlijke voorwaarden voor kleinschalige producenten en werknemers in de hele toeleveringsketen te waarborgen.
- Wordt ondersteund en gepromoot door zowel het middenveld, consumenten, bedrijven als internationale en nationale beleidsmakers.
- Bevordert ecologische duurzaamheid (en verhoogt de veerkracht tegen klimaatverandering). Dit omvat het bevorderen van duurzaamheid in de productie, verwerking en verpakking van goederen en het vervoer ervan (bijvoorbeeld zeevracht in plaats van luchtvracht), waarbij rekening moet worden gehouden met economische beperkingen. In de landbouwsector vertaalt dit zich in de aankoop van fairtradeproducten uit de kleinschalige, gediversifieerde landbouw en de bevordering van agro-ecologische technieken, met of zonder biologische certificering (afhankelijk van de opportuniteitskost voor de producenten). In de ambachtelijke sector wordt het gebruik van lokale natuurlijke hulpbronnen en/of gerecycleerd materiaal aangemoedigd.